

Data publikacji: 2017-11-02

Bohater wraca do domu po 66 latach! Pogrzeb "Mnicha" w Staszowie

W poniedziałek, 6 listopada, w Staszowie odbędą się uroczystości pogrzebowe Ludwika Machalskiego „Mnicha” - założyciela i dowódcy zbrojnej organizacji niepodległościowej „Mnich”.

Odnaleziony

Przez ponad 65 lat miejsce pochówku Ludwika Machalskiego „Mnicha” pozostawało nieznane. Zachowane materiały archiwalne sugerowały, że mógł zostać pogrzebany na kieleckim cmentarzu Piaski - tam zakopywali ciała pomordowanych po 1945 roku funkcjonariusze Urzędu Bezpieczeństwa. W listopadzie 2016 roku zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji Instytutu Pamięci Narodowej, pod kierunkiem profesora Krzysztofa Szwagrzyka, prowadził prace archeologiczno-poszukiwawcze w kwaterze na cmentarzu Piaski. W jednym, z dwóch odnalezionych ciał, zidentyfikowano szczątki Ludwika Machalskiego. Rodzina zmarłego została poinformowana o dokonanej identyfikacji 10 kwietnia 2017 roku, dokładnie 66 lat po jego zamordowaniu.

Kim był?

Kim był Ludwik Machalski? Urodził się 23 sierpnia 1929 roku. Dzieciństwo i młodość spędził w Staszowie. Od 1944 roku, jako łącznik w Batalionach Chłopskich, włączył się w działalność niepodległościową. Wydarzenia II wojny światowej i zaangażowanie w działalność konspiracyjną i niepodległościową członków najbliższej rodziny, głównie ojca i wuja, wywarły niewątpliwie olbrzymi wpływ na osobowość, system wartości, postawę i późniejsze wybory Ludwika. Po zajęciu Kielecczyny przez Sowieców, w styczniu 1945 roku Ludwik kontynuował naukę w Liceum imienia Jana Śniadeckiego w Kielcach, po ukończeniu, którego rozpoczął w 1947 roku studia na Akademii Handlowej w Krakowie, następnie wstąpił na Wydział Chemiczny Politechniki Łódzkiej. Przerwał je jednak w 1949 roku, wrócił późną jesienią w rodzinne strony. Po powrocie do Staszowa przystąpił do tworzenia struktur organizacji niepodległościowej. Początki ugrupowania sięgają wiosny 1950 roku. Liczyło ono łącznie 21 członków, 14 osób udzielało mu wsparcia. Ugrupowanie „Mnicha” działało na terenie powiatów sandomierskiego, opatowskiego, buskiego i miasta Wrocławia. Grupa przeprowadziła 7 akcji zbrojnych. Najbardziej spektakularne było rozbicie posterunku Milicji Obywatelskiej w Klimontowie 30 czerwca 1950 roku, podczas którego zdobyto 1 ręczny karabin maszynowy, 3 karabiny, 1 pistolet maszynowy, kilka granatów i kilkaset sztuk amunicji. Ugrupowanie posiadało sporo broni. Ponadto grupa dysponowała pieniędzmi pochodzącymi z akcji na kasy spółdzielcze. Taka forma pozyskiwania pieniędzy nazywana przez Urząd Bezpieczeństwa jako napady terrorystyczno-rabunkowe, może wzbudzać dziś zdziwienie. Obiektem ataków nie były jednak osoby prywatne, a instytucje komunistycznego państwa. Realizowano w ten sposób dwa cele: zabezpieczenie pieniędzy niezbędnych do bieżącej działalności grupy oraz osłabianie przeciwnika. Podkreślić natomiast należy, że działalność ugrupowania „Mnicha” nie pociągnęła za sobą żadnych ofiar, nikt nie został nawet ranny. Po akcji na posterunek Milicji w Klimontowie z 30 czerwca, w pościg udało się 28 funkcjonariuszy z Sandomierza. Przełom nastąpił 13 sierpnia 1950 roku, kiedy funkcjonariusze „bezpieki” we Wrocławiu aresztowali kilkoro członków grupy „Mnicha”. 16 sierpnia 1950 roku doszło do kolejnych zatrzymań. Dzięki uzyskanym informacjom, funkcjonariusze „bezpieki” w Kielcach i żołnierze przeprowadzili rankiem 17 sierpnia 1950 roku akcję likwidacji grupy. Po otoczeniu bunkra w lesie koło podstaszowskiego Strzegomia, wojsko i Urząd Bezpieczeństwa przypuściło szturm na dziesięciu znajdujących się wewnątrz ludzi. W wyniku ataku

zginęły dwie osoby. Pozostali z przebywających w bunkrze poddali się i zostali natychmiast zatrzymani. W bunkrze zabezpieczono broń, amunicję oraz manifest ideowy ugrupowania. Ogółem, zatrzymanych zostało 18 członków grupy i 12 osób udzielających jej wsparcia. Po półrocznym śledztwie, 31 stycznia 1951 roku sąd w Kielcach ogłosił pierwsze wyroki. Ludwika Machalskiego „Mnicha” skazano na karę śmierci oraz utratę praw publicznych na zawsze, a także przepadek całego mienia na rzecz Skarbu Państwa. Wyrok śmierci na „Mnichu” wykonany został 10 kwietnia 1951 roku w więzieniu Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego przy ulicy Zamkowej w Kielcach. Ciało zamordowanego pogrzebano, w tajemnicy przed rodziną, w nieoznaczonym grobie.

Przywrócić pamięć

W kwietniu 2017 roku Prezydent Polski Andrzej Duda ogłosił nazwiska 12 zidentyfikowanych ofiar represji komunistycznych z całej Polski. Wśród nich był Ludwik Machalski „Mnich”. Tym samym przywrócono z totalnej, zbiorowej niepamięci nazwisko kolejnego Żołnierza Niezłomnego, jego rodziny i podkomendnych. Ludzi, którzy za walkę o suwerenną Polskę zapłacili najwyższą cenę - życia i wolności.

Pogrzeb

Organizatorami uroczystości w Staszowie są wojewoda świętokrzyski, Instytut Pamięci Narodowej, burmistrz Staszowa, parafia Świętego Bartłomieja, Staszowski Ośrodek Kultury, organizacje i stowarzyszenia kombatanckie, wojsko, służby mundurowe. Uroczystości rozpoczną się o godzinie 10 w Staszowskim Ośrodku Kultury. Tam odbędzie się konferencja poświęcona „Mnichowi”. O 11.30 w kościele świętego Jana Pawła II w Staszowie zostanie odprawiona msza pod przewodnictwem biskupa ordynariusza diecezji sandomierskiej Krzysztofa Nitkiewicza. Następnie kondukt pogrzebowy przejdzie na cmentarz parafialny, gdzie o 13 rozpoczną się uroczystości pogrzebowe.

Źródło: Echo Dnia Świętokrzyskie, red, 1 listopada 2017